

V.

Elmentek egy kis Erdélymenti falucskába. A lány elfeledte a sötét hónapokat, éveket. Mintha egy rút álom lett volna, melyből oly jól esett a felébredés.

A falu állatorvosa jár néha-néha hozzájuk és úgy tekint fel Gizellára, mint az égi szentekre szokás... Egyszer, csak egyetlen egyszer vett annyi bátorságot, hogy megcsókolta – a kezét!

A méltóságos asszony boldogan mosolygott, ha látta őket együtt, amint a fiú imádva néz a lány sápadt arcára.

VI.

Ki volt tűzve már az eljegyzés napja, mikor a Giza eltűnt. Visszaszökött valami színész trupphoz.

Hiába, a vére nem hagyta nyugodni!

Visszaszökött abba a világba, ahol a korona papírmachée, a drágakövek üvegdarabok.

Mert akit rabul ejt a színpad Potemkin-világa, festett, kasírozott mivoltja, az örökösen rabja marad...

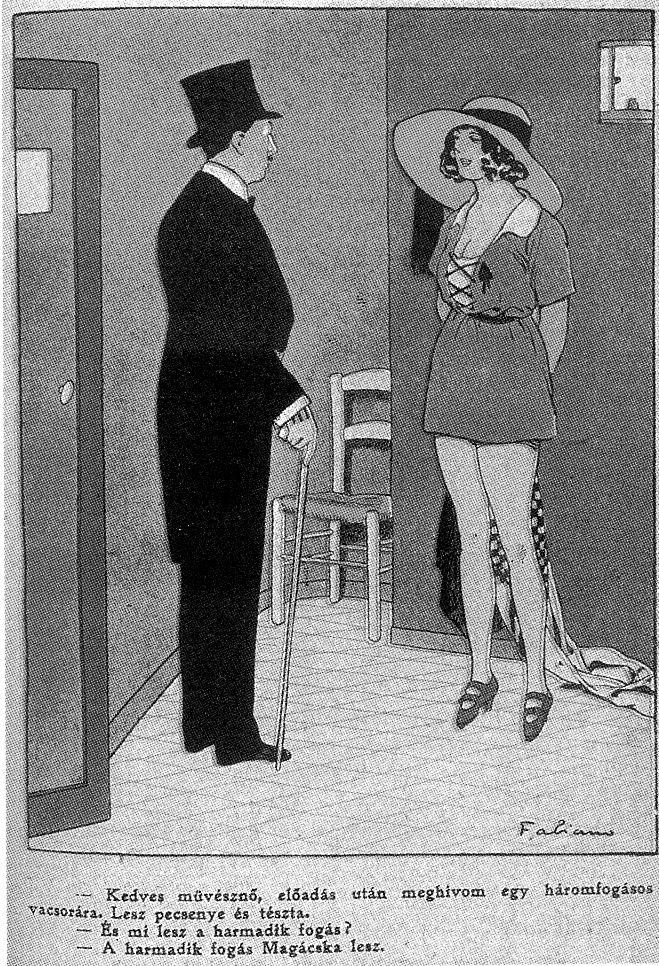
*(Salgó F. László: A bűn és egyéb históriák.
Budapest, 1901. 11–20. Modern dekameron)*

A győzedelmes szőke

LELLEI ANDRÁS [ADY ENDRE]

Két kis kócska madara szomorú nagy Magyarországnak összeröpült itt Budapesten. Dóra és Hedvig nevezetűek. Pusztulás és árvulás lakozik ez országban. És törött szárnyal és rogyó lábbal jönnek, jönnek ide Budapestre az emberek. Hol is a Lázárok zsibvására áll.

„Háromfogásos vacsora”
A Faun, 1918. 14. sz. 7.

De Dóra és Hedvig leányok voltak. Budapest pedig kegyeli a leányokat, míg újak. Kegyelte őket is. Fekete földü Bácska küldte a barna, nagy fekete, szenderes szemü Dórát. Már kövér Bácska sem tartja meg az ő gyermekeit.

Tátra kopárságának emlékeivel jött, botrányos szőkeségében és éhségében jött, savószemekkel Hedvig. Jöttek, és sietve áldatván a jó sorssal, bekerültek egy színházba, hol is énekelniök kellett volna.

Társultak Dóra és Hedvig. Társultak, és nem tudták, mint gyűlölik ők egymást. Ők egy nagy harc két katonájaként állítottak szembe valamely láthatatlan hadvezér által. A szőke és a barna harcolja ezt a harcot, mióta emberek élnek. És aki látni tud, látja, mint áll ma már a harctéren leomlotan, megtépetten, véresen a barna. [...]

Lumpoltak sokat a lányok, mert lumpolni muszáj sokat Budapesten.

(Budapesti Napló, 1905. szeptember 21.)

Az éhes város

MOLNÁR FERENC

[...] Volt ugyanis az egyik színházban egy kis hölgy, aki a maga nemében úttörő volt, mert őt lehet az első budapesti courtesanenak nevezni. Francia ízlésű újságírók és piktorok közt élt, s ezek nevelték kokottá. Nem is volt szép, de utóbb oly kiválóan adminisztrálta magát, hogy meg is szépült. Pénzt is szerzett, a takarékpénztárba rakta, s azt mondták róla, hogy neki vannak Pesten a legszebb és legdrágább ékszerei, a grófnőket és a zsidó aszszonyokat sem véve ki. Mindössze tizenkilenc éves volt még akkor, amikor egyrésztől Lusztig urat, másrésztől pedig Orsovai urat megismerte. A többi előre sejtethető: Lusztig úr fizette a lakást, a számozatlan gumikerekűt, az ékszereket, a színpadi ruhákat, viszont Orsovai úr a napsugár, az éltető tavasz és a szabad szerelem képviselője volt a kis Anna életében. Hogy „éltető tavasz”, ezt úgy értem, hogy ő soha nem fizetett semmit. [...]

(Budapest, 1901. 10–11.)